

Bijlage 1: huidige structurele kosten zwerfafval¹

De twee voornaamste bronnen voor de huidige structurele gemeentelijke kosten voor zwerfafval zijn de benchmark van de NVRD (onderzoek van R.Rense) en de informatie van gemeenten uit de SAM-projecten (aangeleverd door Nederland Schoon en door SenterNovem).

De nauwkeurigheid van de kosteninformatie kan niet worden ingeschat, want er zijn een aantal niet te kwantificeren onduidelijkheden waarmee rekening gehouden moet worden. De kosten voor zwerfafval worden meestal niet afzonderlijk begroot, maar vormen een onderdeel van de kosten voor vegen en reinigen van de openbare ruimte. Er is geen algemene regel hoe gemeenten hieruit de kosten voor zwerfafval bepalen. De volgende kostenposten kunnen meegerekend zijn:

- Opruim-, verwerkings- en stortkosten voor zwerfafval
- Loonkosten personeel vegen/opruimen/verwerking/storten
- Schoonhouden milieuparkjes
- Verwijderen zwerfafval uit groen
- Vegen van wegen e.d. (handmatig en machinaal)
- Calamiteiten afhandelen (oliesporen opruimen)
- Kosten bladafval (handmatig en machinaal, bladblazers, bladramer)
- Kosten vuilvisboot, verwijderen zwerfafval uit water
- Verwijderen zwerfafval bij industrieterreinen, winkelgebieden JOP's e.d. plekken
- Verwijderen zwerfafval na evenementen, markten
- Verwijderen fietswrakken
- Resten vuurwerk opruimen
- Verwijderen strandafval
- Communicatie, regelgeving, handhaving zwerfafval

Het is niet precies bekend in welke gemeenten welke kostenposten precies in de opgegeven bedragen zijn verwerkt.

Verder is ook niet duidelijk of, en zo ja in welke gemeenten het alleen om operationele kosten gaat en bij welke gemeenten ook investeringskosten, afschrijvingskosten, managementkosten, planningskosten etc. zijn meegerekend. Sommige gemeenten hebben mogelijk juist de laatste jaren extra investeringen gepleegd die wel of niet in de opgegeven bedragen hebben opgenomen of hebben de handhaving uitgebreid, waarvan de kosten ook onder andere deelbegrotingen kunnen vallen. Kortom de kosteninformatie is een samenraapsel van appels en peren, waarbij het helemaal niet verwonderlijk is dat de opgegeven kosten sterk uiteen kunnen lopen. Bovendien kunnen de kosten verschillen omdat de zwerfafvalproblematiek per gemeente verschilt. Ruwweg lijken de zwerfafvalkosten per inwoner in grotere gemeenten hoger uit te komen. Mogelijk kun je in grotere gemeenten ook een grotere problematiek verwachten.

Totale kosten

Bron	Beschrijving kosten	Totale kosten 2004	Schatting kosten 2006
CBS	Kosten vegen	240 mln	276 mln
NVRD	Kosten vegen	261 mln	285 mln
NVRD	Kosten vegen en legen prullenbakken	304 mln	328 mln
SAM-projecten	Kosten vegen en legen prullenbakken (laag)	154 mln	166 mln
SAM-projecten	Kosten reiniging openbare ruimte (hoog)	392 mln	404 mln

Bron: CBS (alle gemeenten):

¹ Betreft de kosten van gemeenten. Kosten van andere (overheids)-organisaties, zoals de wegbeheerders zijn niet meegerekend.

Het CBS berekent tweejaarlijks de gemeentelijke kosten voor het reinigen/vegen van straten, markten en stranden, het verwijderen van zwerfafval en het opvissen van drijfafval. In 2003 (laatste meting) komt dit landelijk uit op € 240 miljoen. Uit de CBS-cijfers blijkt dat deze kosten sinds 1997 jaarlijks gemiddeld met € 12 miljoen stijgen. **Aangenomen dat deze ontwikkeling zich heeft voortgezet, zouden de kosten in 2006 uitkomen op €276 miljoen (exclusief legen van prullenbakken).**

Bron: NVRD (steekproef 30 gemeenten):

Op basis van steekproeven, sorteeranlyses en de 'Benchmark Veggen' heeft de NVRD van 30 reinigingsdiensten de kosten voor machinaal vegen, handmatig vegen en het ledigen van prullenbakken van zwerfafval in 2004 geanalyseerd.

Tabel 7: Kosten voor verpakkingen in zwerfafval volgens NVRD benchmark vegen

	Beheerskosten in €/inwoner	Volume % verpakking	Kosten verpakkingen in veegafval in €/inwoner	Kosten landelijk in M€
Machinaal vegen	9,49	21%	1,99	32
Handmatig vegen	6,85	66%	4,52	73
Ledigen prullenbakken	2,71	88%	2,38	39
- Totaal	19,05	-	8,89	144

Omgerekend komen de landelijke kosten voor het reinigen/vegen van straten e.d. in 2004 uit op € 261 miljoen (dit bedrag ligt € 9 miljoen boven het CBS-totaal voor 2004), geëxtrapoleerd naar 2006 is dit € 285 miljoen. Inclusief het ledigen van prullenbakken komen de landelijke kosten in 2004 op € 304 miljoen uit. **Aangenomen dat de veegkosten jaarlijks met €12 miljoen stijgen, zouden de kosten in 2006 op €328 miljoen (inclusief legen van prullenbakken).**

NVRD heeft voor het vegen en ledigen van prullenbakken per activiteit het aandeel van verpakkingen in volumeprocenten bepaald en daarmee de afzonderlijke kosten voor het verpakkingendeel berekend. De totale kosten voor verpakkingen in het veegafval en prullenbakken komen volgens de NVRD gemiddeld uit op € 8,89 per inwoner per jaar. Landelijk komt dit neer op € 144 miljoen per jaar.

Geëxtrapoleerd naar 2006 zouden de landelijke kosten voor verpakkingen ongeveer €155 miljoen bedragen.

SenterNovem/Nederland Schoon (35 gemeenten met een SAM-subsidie voor zwerfafval)

SenterNovem en Nederland Schoon hebben uit een selectie van SAM-projecten (uitgevoerd in 2004 en 2005) van 35 gemeenten de opgegeven zwerfafvalbeheerskosten geanalyseerd. De opgaven zijn niet uniform. De kosten variëren ruwweg tussen € 6 en € 64 per inwoner per jaar. Het gemiddelde ligt op € 24,5 per inwoner per jaar. Landelijk komt dit neer op € 392 miljoen per jaar. Als we zelf uit de 20 SAM-projecten die SenterNovem heeft bekeken proberen om uitsluitend de kosten voor opruimen en ledigen van prullenbakken te filteren dan komen we op een range van € 4 - € 20 per inwoner/per jaar met een gemiddelde van bijna € 10,-, landelijk is dit € 154. De verwachting is dat de werkelijke landelijke kosten ergens tussen deze ruime en minimale berekening in liggen. **Aangenomen dat de veegkosten jaarlijks met €12 miljoen stijgen, zouden de kosten in 2006 voor SAM gemeenten uitkomen op ergens tussen de € 166 miljoen en €404 miljoen (inclusief legen van prullenbakken).**